

TEMEL İŞLEVİ BİLİM İNSANI YETİŞTİRMEK OLAN BAZI BÖLÜMLERDE KOPYA

Esra LÜLE MERT*

ÖZET

Kopya eğitim- öğretim sürecinde karşılaşılan en önemli etkinsizlik ve verimsizlik sorunlarından biridir. Kopya sonucunda, öğrencilerin analiz ve sentez düzeyinde profesyonel bilgi üretmeleri ve mesleki kariyer kazanımları zorlaşmakta, ülke problemlerine çözüm üretme ve ülke ekonomisine pozitif bir katkı sağlamaları imkânsızlaşmaktadır. Bu bağlamda kopyayı engellemek, öğrencileri bu eylemden uzaklaştırmak eğitim sisteminin görevlerinden olmalıdır. Amacı, temel işlevi bilim insanı yetiştirmek olan fen -edebiyat fakülteleri öğrencilerinin kopya çekme ve diğer dürüst olmayan davranışlara eğilimlerinin nedenlerini ortaya çıkarmak olan çalışmanın problem tümcesi, “fen-edebiyat fakültelerindeki öğrencilerin kopya ile ilgili düşünceleri, kopya çekme biçimleri ve kopya çekme/ çekmeme nedenleri nedir?” olarak belirlenmiştir. Araştırma niteldir. Çalışma 2011- 2012 yılı bahar döneminin sonunda, İnönü Üniversitesi Fen -Edebiyat Fakültesi'ne devam eden Türk Dili ve Edebiyatı (TDE), Sosyoloji (S), Matematik (M) ve Biyoloji (B) bölümlerinin son sınıf öğrencilerinden 140 öğrenciyi kapsamaktadır. Veriler nitel araştırma teknikleri kullanılarak analiz edilmiştir. Tüm öğrencilerin yazılı kâğıtları numaralandırıldıktan sonra bu fiilleri yapanlar ve yapmayanlar olarak ikiye ayrılmış daha sonra kendi aralarında ne yaptıkları, nasıl yaptıkları, neden yaptıkları veya neden yapmadıklarını içeren açıklamaları kategorilere ve alt kategorilere ayrılarak diğer öğrencilerle ortak temaların oluşturulması amacıyla sürekli olarak karşılaştırılmıştır. Uygulamaya katılan 140 öğrencinin %71'i kopya çektiğini, %29'u kopya çekmediğini belirtmişlerdir. Araştırmada kopya çekme biçimleri ve kopya çekme nedenleri 10 ana temada toplanmıştır. Kopya çekmeme nedenleri ise 7 ana temada toplanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kopya, kopya çekme- çekmeme, Fen - Edebiyat Fakültesi öğrencileri

CHEATING AT SOME DEPARTMENT WHOSE BASIC FUNCTION IS TO TRAIN ACADEMICIAN

ABSTRACT

Cheating is one of the most important inefficient and unproductively problems which is encountered in teaching process. As a result of cheating, that students produce professional information at the level of analyzing and synching have carrier achievement at

* Yrd. Doç. Dr., Adıyaman Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi Bölümü, El-mek: esralule@gmail.com

professional level get difficult; thus, this prohibits them from creating solutions for country's problems and providing positive contributions for economy. In this regard, to prevent cheating should be one of the tasks of the education system. The problem statement of this research of which objective is to detect the inclination of faculties of arts and sciences students towards cheating and similar dishonest conducts has been designated as exploring the opinions of faculties of arts and sciences students as regards cheating, forms of cheating and reasons accounting for cheating-not cheating. This is a qualitative research and integrates collectively 140 senior students studying in Turkish Language and Literature (TLL), Sociology (S), Mathematics (M) and Biology (B) departments of Faculty of Arts and Sciences during the end of spring term in 2011- 2012 academic year in a university in Eastern Anatolia Region. Data have been analyzed by using qualitative research techniques. Subsequent to numbering written papers of all students they have been categorized between two groups as the ones doing these conducts and the ones not doing. Of all the 140 participant students 71% have stated to cheat and 29% stated the otherwise. In the research forms of cheating and reasons for cheating have been grouped under 10 main themes. Reasons for not cheating have been grouped under 7 main themes.

Key Words: Cheat, cheating-not cheating, Faculty of Arts and Sciences Students.

Giriş

Yükseköğretim kurumlarının görevi yalnızca “meslek insanı yetiştirmek” değildir. Belli bir bilim alanında bilimsel çalışma yapabilecek ve geleceğin öğretim üyesi adayı “bilim insanları”nı yetiştirmek de yüksek öğretim kurumlarının başlıca görevleri arasındadır. Erdem'e (2007) göre bilim insanı yetiştirilirken bilim insanının bilimsel eylemindeki “değerler” oldukça önemlidir. TÜBA'nın (2001) bilim etiği konusunda yayımladığı duyurunun “Bilim İnsanı ve Akademik Etkinliklerde Etik” başlıklı bölümünde “bilim insanı, akademik yaşamın bütün evrelerinde ve öğretim, yönetim ve akademik değerlendirmelere ilişkin görevlerde bilimsel liyakatı temel ölçüt olarak kabul eder; temel etik kuralların dışına çıkmaz ve bu kuralların dışına çıkılmasına göz yummaz, eğitimin eksik verilmesi, kopyacılık, akademik ilerleme ve ödül jürilerinde bilimsel liyakat ölçütlerinin dışına çıkmak, kişileri kayırmak ve benzer davranışlar kabul edilemez” biçiminde bilim insanının taşıması gereken özellikler tanımlanmıştır. Bu bağlamda, temel işlevi bilim insanı yetiştirmek olan fen -edebiyat fakülteleri öğrencilerinin kopya çekme /çekme oranları ve nedenleri araştırılarak bu araştırmadan elde edilen veriler ışığında bilim insanı yetiştirmenin ilk basamağı lisans eğitimindeki başlıca sorunların belirlenmesi mümkün olabilir.

Kopya çekme, öğrenciler için ilk sınav uygulamasından başlayıp girdikleri son sınav uygulamasına kadar süregelen bireyin iş yaşamında başarısını, gündelik yaşamında kişiliğini olumsuz etkileyen yaygın bir eylemdir. Kopya yalnızca Türkiye'nin eğitim sisteminde değil pek çok ülkede yaşanan, akademik verimi ve başarıyı olumsuz etkileyen bir davranış biçimidir. Bu sorunun çözümü hem akademik yapının, eğitim sisteminin çağın ve bireyin gereksinimlerine uygun duruma getirerek hem öğrencileri bu eylemden uzaklaşmaya ikna ederek mümkün olabilir. Öğrenciyi bu davranıştan uzaklaştırma sürecinde büyük yaptırımlar, korku öğrenciyi kopyadan uzaklaştıracak nedenler olmamalıdır.

Turkish Studies

Kopya çekme davranışı farklı biçimlerde tanımlanabilir. O'Rourke, Barnes, Deaton, Fulks vd.'ne (2010) göre; kopya çekme, sınava giren kişilerin daha önceden hazırlamış oldukları materyallerden gizlice yararlanarak sınav sorularını cevaplama girişimi olarak tanımlanabilmektedir. Kopya çekmek veya yapmak, sınavlarda soruları cevaplamak için gizlice bir kaynağa bakmak veya bir kimseye gizlice yardım etmektir. (TDK 2005) Kopya çekmek; sınavlarda veya akademik ödevlerde kullanım izni verilmeyen kaynakları kullanma, sınavı veya ödevi başkasına yaptırma, sınavlarda soruları kendi cevaplamak yerine gizlice bir kaynağa bakmak veya bir kimseye gizlice yardım etmek olarak tanımlanmaktadır. (Tan 2001; Semerci ve Sağlam 2005)

Bilim ve teknoloji geliştikçe, gelişmiş ülkelerden gelişmekte olan tüm ülkelere kadar kopya çekme olayının arttığı görülmektedir (Bekaroğlu 2002: 12). Kopya çekme günümüzde artık bir akademik sorun olarak karşımıza çıkmaktadır. (Semerci 2003: 228) Kopya, ilköğretimden yüksek öğretimin en son aşamalarına kadar süren en önemli etkinsizlik ve verimsizlik sorunlarından biridir (Semerci ve Sağlam 2005; Yangın ve Kahyaoglu 2009; Tan, 2001; Kaymakcan 2002; Semerci 2003 ve 2004; Tan ve Erdoğan 2004; Lin ve Wen 2007; Calvert vd. 2008; Colnerud ve Rosander 2009; O'Rourke vd. 2010). Bu araştırmalarda, kopya çekme üzerinde etkili olan ana nedenlerin öğrenci, öğretim üyesi, fiziki ortam ve şartların uygunluğu ve sınav biçiminden kaynaklandığı belirtilir.

Topçu ve Uzundumlu'ya (2011: 304) göre; kopya sonucunda, öğrencilerin analiz ve sentez düzeyinde profesyonel bilgi üretmeleri ve mesleki kariyer kazanımları zorlaşmakta, ülke problemlerine çözüm üretme ve ülke ekonomisine pozitif bir katkı sağlamaları imkânsızlaşmaktadır. Kopya çekmenin neden olduğu zararları Külahçı (1996)şöyle belirtir: Kopya çekmek, yapılan sınavların-ölçmelerin geçerliğini düşürdüğü için uygulanan programın hedeflerine ne ölçüde ulaşıldığını ve eksikliklerin belirlenmesini zorlaştırmaktadır ve öğrenci için de öğrenmeyi engelleyen bir durumdur. Tan ve Erdoğan'a (2004) göre ise; kopya, öğretimde yanlış dönüt alınmasını dolayısıyla eğitimcilerin gerekli düzeltme aktiviteleri yapmasını engeller.

Kopya ile ilgili çok sayıda çalışma yapılmıştır. 1970 ile 1996 yılları arasında kopya ile ilgili 107 araştırmayı inceleyen Whitley'e (1998: 235–274) göre kopya üzerine yapılan çalışmalarını iki grupta incelemek mümkündür:

1. Öğrenciler arasındaki kopya çekmenin yaygınlaşması ve kopya çekme oranlarının belirlenmesi ve yıllara göre kopya çekmede bir artışın olup olmadığını okul düzeylerine göre araştıran çalışmalardır.

2. Kopya çekmeye etki eden faktörler üzerine yapılan araştırmalardır. Bu faktörleri de ana hatlarıyla öğrencilerin özellikleri (demografik, akademik yetenek vb.) kopya çekmeye karşı tutumları, kişilik özellikleri ve sınavın yapıldığı ortamla ilgili özellikler olarak sıralayabiliriz.

Amacı, temel işlevi bilim insanı yetiştirmek olan fen -edebiyat fakülteleri öğrencilerinin kopya çekme ve diğer dürüst olmayan davranışlara eğilimlerinin nedenlerini ortaya çıkarmak olan çalışmanın problem tümcesi, temel işlevi bilim insanı yetiştirmek olan fen -edebiyat fakültelerindeki öğrencilerin kopya ile ilgili düşünceleri, kopya çekme biçimleri ve kopya çekme-çekmeme nedenleri nedir? olarak belirlenmiştir. Bu problem çerçevesinde şu sorulara yanıt aranacaktır.

1. Temel işlevi bilim insanı yetiştirmek olan bölüm öğrencilerinin kopyaya eğilimi ne orandadır?
2. Temel işlevi bilim insanı yetiştirmek olan fakültelerde kopya çekme oranı sözel ve sayısal bölümlerde farklılık göstermekte midir?

Turkish Studies

3. Temel işlevi bilim insanı yetiştirmek olan bölümlerde öğrenciler hangi kopya çekme yöntemlerini kullanmaktadır?

4. Temel işlevi bilim insanı yetiştirmek olan bölümlerde öğrenciler neden kopya çekiyorlar /çekmiyorlar?

Yöntem

Bu araştırma, temel işlevi bilim insanı yetiştirmek olan Fen -Edebiyat Fakülteleri öğrencilerinin kopya çekme ve diğer dürüst olmayan davranışlara eğilimlerinin nedenlerini ortaya çıkarmak amacıyla yapılmış nitel bir çalışmadır.

Çalışma, 2011- 2012 yılı bahar döneminin sonunda, İnönü Üniversitesi'nin Fen -Edebiyat Fakültesine devam eden Türk Dili ve Edebiyatı (TDE), Sosyoloji (S), Matematik (M) ve Biyoloji (B) bölümlerinin son sınıf öğrencilerinden 140 öğrenciyi kapsamaktadır.

Veri Toplama Araçları

Bahar döneminin sonunda, Türk Dili ve Edebiyatı (TDE), Sosyoloji (S), Matematik (M) ve Biyoloji (B) bölümlerindeki her bölümden 35 öğrenci olmak üzere toplam 140 öğrenciyi üniversitedeki öğrenimleri süresince kopya çekme veya dürüst olmayan diğer davranışlara başvurmalarına neden olan öğeleri ortaya çıkarmak amacıyla şu açık uçlu soru yöneltilmiştir:

“Üniversitedeki öğrenciliğiniz süresince kopya çekme girişiminde buldunuz mu? Bulduysanız neden ve hangi yöntemle buldunuz, bulunmadıysanız neden bulunmadınız?”

Bu soruyu en ayrıntılı biçimde yanıtlamaları istenirken verdikleri yanıtların yürütülen programların geliştirilmesi ve yeniden düzenlenmesi açısından çok önemli olduğu, yalnızca araştırmacı tarafından okunup saklanacağı, herhangi bir şekilde kendilerinin aleyhinde kullanılmayacağı ve notla değerlendirilmeyeceği vurgulanmıştır. Ayrıca, öğrencilerin görüşlerini serbestçe yazmalarını sağlamak amacıyla kâğıtlara isimlerini yazmamaları istenmiştir. Öğrencilerin yazılı değerlendirmeleri önce bu fiilleri yapanlar ve yapmayanlar olarak sınıflandırılmış, sonra kendi aralarında kategorilere ve alt kategorilere ayrılmıştır.

Verilerin Analizi

Öğrencilerin dönemin sonunda yukarıdaki açık uçlu soruya verdikleri yazılı açıklamalar nitel araştırma teknikleri kullanılarak analiz edilmiştir. Tüm öğrencilerin yazılı kâğıtları numaralandırıldıktan sonra bu fiilleri yapanlar ve yapmayanlar olarak ikiye ayrılmış daha sonra kendi aralarında ne yaptıkları, nasıl yaptıkları, neden yaptıkları veya neden yapmadıklarını içeren açıklamaları kategorilere ve alt kategorilere ayrılarak diğer öğrencilerle ortak temaların oluşturulması amacıyla sürekli olarak karşılaştırılmıştır (Creswell, 1998; Yıldırım ve Şimşek, 2005). Belirlenen bu ortak temalar tekrarlanma sıklığı göz önüne alınarak tablo haline getirilmiştir. Yapılan çalışmanın güvenilirliğini arttırmak için belirlenen kategoriler ve ortak temalar araştırmacının dışında yurtdışında eğitim doktorasını sürdüren ve eğitim alanında doktorasını yapmış nitel araştırma konusunda deneyimli iki akademisyen tarafından incelenmiş, daha sonra bir araya gelinerek verilerle saptanan ortak temalar arasında ortaya çıkan anlaşmazlıklar giderilmiş ve bu şekilde oluşturulan kategori ve temalar üzerinde yüksek oranda ortak bir uzlaşmaya varılması sağlanmıştır. (Lincoln & Guba, 1985; Yıldırım ve Şimşek, 2005)

Bulgular

1. Temel işlevi bilim insanı yetiştirmek olan bölüm öğrencilerinin kopyaya eğilimi ne orandadır?

Tablo1: Fen -edebiyat fakültelerinde öğrencilerin kopyaya eğilim oranları

Bölümler	Kopya çeken öğrenci oranı	Kopya çekmeyen öğrenci oranı
Türk Dili ve Edebiyatı	%77	%23
Sosyoloji	%65	%35
Matematik	%68	%32
Biyoloji	%71	%29
Toplam	%71	%29

2. Temel işlevi bilim insanı yetiştirmek olan fakültelerde kopya çekme oranı sözel ve sayısal bölümlerde farklılık göstermekte midir?

Araştırmada iki sözel (Türk Dili, Sosyoloji), iki sayısal (Matematik, Biyoloji) bölümün öğrencileri ile çalışılmıştır. Ancak bölümlerin sözel, sayısal olmaları bağlamında kopya çekme ve çekmeme oranlarında anlamlı bir farklılık görülmemiştir.

Eğitim sisteminin yanlış olduğu (TDE 4, TDE 15; S 3, S 13, S 32, S 35), ezber bilgilerin çokluğu (M 4, M 7, M 9, M 23; TDE 6, TDE 9, TDE 12, TDE 23, TDE 29; S 3, S 16, S 19, S 27, S 34, S 35; B 3, B 25, B 28, B 31), derslerde edinilen bilgilerin iş yaşamlarında kullanılmayacağı (M 6, M 12; TDE 8, TDE 14, TDE 25), mezun olduğunda işsiz kalacağı düşüncesi (M 3, M 5, M 8, M 9, M 12, M 15, M 19, M 23, M 25, M 27, M 32; TDE 2, TDE 6, TDE7, TDE 9, TDE 11, TDE 14, TDE 16, TDE 19, TDE 22, TDE 25, TDE 29, TDE 32, TDE 35; S 12, S 16, S 19, S 21, S 25, S 35; B 2, B 4, B 7, B 9, B 15, B 18, B 24, B 27, B 32, B 34, B 35) hemen her bölümde öğrencilerin uzlaştıkları durumlardır.

“İş yaşamımda edindiğim bilgiler işime yaramayacak.” (M12- Matematik 12. Öğrenci)

“Yanlış sistem doğru insan yetiştirmez.” (TDE4- Türk Dili 4. Öğrenci)

“Kendisi dürüst olmayan sistem bize hep itaat etmemizi emrediyor.” (TDE 15)

“Zaten mezun olduğumda da işsizler ordusuna katılacağım.” (B34- Biyoloji 34. Öğrenci)

3. Temel işlevi bilim insanı yetiştirmek olan bölümlerde öğrenciler hangi kopya çekme yöntemlerini kullanmaktadır?

Tablo 2: Araştırma Sonucunda Belirlenen Kopya ve Diğer Dürüst Olmayan Davranışlar ve Bu Davranışların Sıklıkları

<i>Kopya ve Diğer Dürüst Davranışlar ve bunların sıklıkları</i>	<i>Türk Dili ve Edebiyatı (TDE)</i>	<i>Sosyoloji (S)</i>	<i>Matematik (M)</i>	<i>Biyoloji (B)</i>	<i>Toplam Öğrenci</i>	<i>Yüzdeler (%)</i>
Sıranın üzerine yazmak	20	15	15	20	70	50

Turkish Studies

Arkadaşının kâğıdına bakmak	25	12	15	13	65	46
Kâğıdını başkasına göstermek	20	21	15	7	63	45
Rapor ve slâytları internetten kopyalayıp-yapıştırarak hazırlamak	22	7	5	26	60	43
Küçük kâğıtlara yazmak	23	6	27	2	58	41
Sınav sırasında arkadaşıyla konuşmak/söylemek	22	25	3	5	55	39
Duvarlara yazmak	14	12	13	13	52	37
Elinin içine yazmak	15	24	6	5	50	36
Bir önceki yılın raporlarını/ödevlerini kullanmak	3	3	20	15	41	29
Sıranın altından kitap veya defteri açıp yazmak	12	4	9	15	40	29

4. Temel işlevi bilim insanı yetiştirmek olan bölümlerde öğrenciler neden kopya çekiyorlar /çekmiyorlar?

Uygulamaya katılan 140 öğrencinin %71'i kopya çektiğini, %29'u kopya çekmediğini belirtmişlerdir. Bu bağlamda öğrencilerin verdiği bilgiler ışığında kopya çekme ve çekmeme nedenleri ve sıklıkları şöyledir:

1.1. Kopya çekme nedenleri;

Tablo 3: Kopya çekme nedenleri ve sıklıkları

Kopya çekme nedenleri	Öğrenci sayısı	Yüzdeler (%)
-----------------------	----------------	--------------

Turkish Studies

Ders sayılarının ve içeriklerinin yoğunluğu, hocaların gereksiz zorlayıcılığı	83	59
Dersin içeriğinin çok çalışılmasına rağmen anlaşılabilmesi	62	44
Ezberci eğitim, verilen eğitimin mesleki yaşamla örtüşmemesi, eğitim kalitesinin düşüklüğü	60	42
Öğrencilerin kendini garantiye almak istemesi	52	37
Bazı ders/uygulamaların gereksiz ya da yararsız görülmesi	51	36
Hoca- öğrenci iletişimsizliği	23	16
Yeteri kadar çalışmamak veya hazırlanamamak	21	15
İş yaşamında edinilen bilgilerin işe yaramayacağı düşüncesi	19	13
Sınavlardan geçme, okulu uzatmama düşüncesi	15	11
Arkadaşlarının çalışmadan kopya çekerek yüksek not aldığına, hocaların bu öğrencileri takdir ettiklerine tanık olmak	13	9

Ders sayılarının ve içeriklerinin yoğunluğu, hocaların gereksiz zorlayıcılığı

Uygulamaya katılan öğrencilerin %59'u kopya çekme veya diğer dürüst olmayan davranışlara başvurmalarına neden olarak ders sayılarının ve içeriklerinin yoğunluğu, hocaların gereksiz zorlayıcılığı durumlarını göstermektedir. Bununla ilgili birkaç örnek aşağıda sunulmuştur.

“Bu fakültede okuyup da bulunmamak mümkün mü? Bir insan iki hafta boyunca yaklaşık on sınava girer ve bunların altısında yüzlerce sayfa çalışacak yer varsa nasıl kopya çekmez? Öğrenci elli kaynak kitabın adını ezberler, yazarını ezberler, hangi matbaada kaç yılında basıldığını, kaçınıcı basım olduğunu ezberler...” (TDE29)

“Yüz kelimelik bir metinden her yanlış kelimedenden dört puan kırılırsa yirmi beş kelime hatasında sıfır aldığın bir bölümde nasıl kopya çekilmez.” (TDE19)

“Biz bilgisayar değiliz ki hemen aklımıza gelsin en az 20-30 sayfa notlar...” (TDE17)

“Dersin hocası derste üzerinde durmadığı yeterince öğretmek için çaba göstermediği konuları sınavda bilmemi bekleyince ben de kopya çektim.” (TDE2)

“Bir hoca maksadını (ölçme değerlendirmeyi) aşan zorlukta sorular sorarsa ben değil herkes kopya çeker.” (TDE11)

“Üst üste gelen sınavlarda yeterince çalışacak zaman olmayınca kendimi eksik hissettiğim durumlar oldu.” (S19)

“Yani çok mu doğru eğitiliyoruz. Kaç puanla yerleştiğimiz belli... (Fen -edebiyat fak.) Kapasiteyi zorlamamak lazım. Aşırı bilgi yüklemesi olunca kopya çekme ihtiyacı duyuyoruz.” (B2)

“15 ders alıyorum ve neredeyse hepsi 4 vize yapıyor. Bu da demek oluyor ki 60 vize için sınava giriyorum. 15 de final sınavı var. Toplam 75 sınav. Bu yüzden kopyaya yöneliyorum.” (B27)

Turkish Studies

Dersin içeriğinin çok çalışılmasına rağmen anlaşılabilmesi

Uygulamaya katılan öğrencilerin %44'ü kopya çekme veya diğer dürüst olmayan davranışlara başvurmalarına neden olarak dersin içeriğinin çok çalışılmasına rağmen anlaşılabilmesi durumunu göstermektedir. Bununla ilgili birkaç örnek aşağıda sunulmuştur.

“Bundan önce İngilizce sınavında kopya çektim ama alan derslerinde çekmedim.” (TDE16)

“Derslerimizin hepsinde çok fazla tanım olduğu için üç tanımı sıraya yazmıştım. Bunu ezberlemeye, anlamaya çalıştım ama yapamamıştım.” (M11)

“Çok çalışmama rağmen hatırlayamadığım yerlerde kalmaktansa kopya çektim.” (M12)

“1.sınıfta İngilizcede kopya çektim. Çünkü öğrenemiyordum.” (M21)

“Bulundum, sebebi ise o derse uyum sağlayamamam ve o derisi kendimce yapamamamdır.” (M19)

“İnsan anlamadığı bir derisi nasıl başaracak? Kopya ile...” (S30)

“İngilizce sınavında kopya çektim, bunu yapmak zorundaydım yoksa geçemezdim. Bir türlü öğrenemiyordum.” (S20)

Ezberci eğitim, verilen eğitimin mesleki yaşamla örtüşmemesi, eğitim kalitesinin düşüklüğü

Uygulamaya katılan öğrencilerin %42'si kopya çekme veya diğer dürüst olmayan davranışlara başvurmalarına neden olarak ezberci eğitim, verilen eğitimin mesleki yaşamla örtüşmemesi, eğitim kalitesinin düşüklüğü durumlarını göstermektedir. Bununla ilgili birkaç örnek aşağıda sunulmuştur.

“Bu bölümde neredeyse tüm dersleri ezberledim. Bu matematiğin doğasına aykırı, ben de ezber yapmadığımda kopya çektim. İkisinin de bana yararı da zararı da aynı.” (M 7)

“Hocam bana “ezberleyip unut” derse ben de fırsatını bulunca kopyayı affetmem.” (TDE 12)

“Derslerde ezberlediğim çok az bilgiyi lise öğrencisine öğretebilirim.” (TDE 14)

“Hocalar her sene aynı notlardan aynı soruları çözüyorlar. Eğitimin kalitesi düşüktür. Genel anlamda temel şeyler dışında pek bilgi sahibi değiliz. Üniversite öğrencileri hep anı kurtarma peşinde.” (M 9)

Doğru dürüst bir eğitimin olmadığını düşünüyorum. İki kâğıt sınav sorusunu cevaplayan arkadaşına sıfır veren bir sistemle uğraşıyoruz. Bu yolda yapılan her şey mubahtır.” (M 30)

“Bu sistem kopyayı hak ediyor. Hocalar öğrenciyi hiç düşünmüyor...” (M 20)

“Bize dayatılan ezberci eğitim sistemi bizi buna zorlamaktadır.” (S16- Sosyoloji 16. Öğrenci)

“Kopya çektim, çünkü adaletin olmadığı bir ortamda siz ne kadar adil davranırsanız davranın hak ettiğiniz sonucu alamayınca diğerleri gibi davrandım.” (S13)

“Ezberci dayalı bir eğitim sistemi yerine bilgiye ve yoruma dayalı bir eğitim sistemi olsa kopya çekme gibi bir sorun da ortadan kalkmış olur.” (B25)

Öğrencilerin kendini garantiye almak istemesi

Uygulamaya katılan öğrencilerin %37'si kopya çekme veya diğer dürüst olmayan davranışlara başvurmalarına neden olarak öğrencilerin kendini garantiye almak istemesi durumunu göstermektedir. Bununla ilgili birkaç örnek aşağıda sunulmuştur.

“Aslında çalıştığım bazı derslerde yine de sıranın üzerine unuturum diye yazdığım bilgiler oldu.” (TDE 8)

“Mezun olmak zorundayım bazen emin olmak için arkadaşlarıma sordum.” (S22)

“Eğer kâğıdım yeterince iyi değilse dersi geçmek, notumu yükseltmek için yaptığım oldu.” (TDE 25)

Bazı ders/uygulamaların gereksiz ya da yararsız görülmesi

Uygulamaya katılan öğrencilerin %51'i kopya çekme veya diğer dürüst olmayan davranışlara başvurmalarına neden olarak bazı ders/uygulamaların gereksiz ya da yararsız görülmesi durumunu göstermektedir. Bununla ilgili birkaç örnek aşağıda sunulmuştur.

“Bilginin gerekliliğine inandırılmıyoruz. Bilgi öğrenmeye saygı yok. Böyle bir ortamda bilgilerimin göstergesi sınavda kopya çekilse ne kaybedilir.” (TDE14)

“Cevabı çok basit sevmemişim ders için neden çaba göstereyim ki....” (M 22)

“Kopya çektim, çalışma gereği duymadığım derslerde...” (S18)

Hoca- öğrenci iletişimsizliği

Uygulamaya katılan öğrencilerin %16'sı kopya çekme veya diğer dürüst olmayan davranışlara başvurmalarına neden olarak hoca- öğrenci iletişimsizliği durumunu göstermektedir. Bununla ilgili birkaç örnek aşağıda sunulmuştur.

“Yaptığım zamanlar olmuştur. Bunu yapmamın sebebi ise hem hocaların hem de kendi eksikliklerimdir. Bazı hocalarla öğrenciler arasında iletişimsizlik hâkimdir. Ne hoca öğrenciyi anlıyor ne de öğrenci hocayı. Böyle olunca da insan ister istemez yanlış şeyler yapmak zorunda kalabiliyor.” (TDE22)

“Hocalar öğrencinin ruh halinden anlamak gibi bir çaba göstermiyorlar. Doğrular her zaman mutlak değil bence.” (M23)

“İşlemediği halde bütün kitabı sınava dâhil eden hocaların derslerinde kopya çektim.” (S35)

Yeteri kadar çalışmamak veya hazırlanamamak

Uygulamaya katılan öğrencilerin %15'i kopya çekme veya diğer dürüst olmayan davranışlara başvurmalarına neden olarak yeteri kadar çalışmamak veya hazırlanamamak durumunu göstermektedir. Bununla ilgili örnek aşağıda sunulmuştur.

“Kopya çektim. Çünkü bazen yeterli çalışmadığım oldu ve bu durum beni buna yöneltti.” (TDE16)

İş yaşamında edinilen bilgilerin işe yaramayacağı düşüncesi 19- %13

Uygulamaya katılan öğrencilerin %13'ü kopya çekme veya diğer dürüst olmayan davranışlara başvurmalarına neden olarak iş yaşamında edinilen bilgilerin işe yaramayacağı düşüncesi durumunu göstermektedir. Bununla ilgili birkaç örnek aşağıda sunulmuştur.

“Hocalarımızın gereksiz yere içi boş bilgileri bize dayatmalarına karşılık yaptığım kopyalardan hiç pişman değilim. Fırsatını bulunca hiç affetmem. Zaten öğrendiklerimin hiçbiri işime de yaramayacak.” (TDE14)

“İleride işime yaramayacak bilgilerin niye üstüne düşeyim ki....” (M16)

“Evet yaptım. Çünkü buradaki sınavların benim iş hayatımda ve ileriki kariyerimde hiçbir etkisi olmayacak.” (M6)

Sınavlardan geçme, okulu uzatmama düşüncesi

Uygulamaya katılan öğrencilerin %11’i kopya çekme veya diğer dürüst olmayan davranışlara başvurmalarına neden olarak sınavlardan geçme, okulu uzatmama düşüncesi durumlarını göstermektedir. Bununla ilgili birkaç örnek aşağıda sunulmuştur.

“Okulun erken bitmesi için kopyaya başvuruluyor.” (TDE16)

“Kopya çekme notların altından kalkılmadığı, uzatma psikolojisinin en üst sayfaya çıktığı içindir.” (TDE2)

“Her şeyden önemlisi okulu uzatma gibi bir kaygı var...” (S16)

Arkadaşlarının çalışmadan kopya çekerek yüksek not aldığına, hocaların bu öğrencileri takdir ettiklerine tanık olmak

Uygulamaya katılan öğrencilerin %9’u kopya çekme veya diğer dürüst olmayan davranışlara başvurmalarına neden olarak arkadaşlarının çalışmadan kopya çekerek yüksek not aldığına, hocaların bu öğrencileri takdir ettiklerine tanık olma durumunu göstermektedir. Bununla ilgili birkaç örnek aşağıda sunulmuştur.

“Alan derslerinde kopya çekmedim ama çok başarılı olamadım. Diğer kopya çeken arkadaşlarım bizden başarılı oldular. Kızdığım nokta ise hocalar bunu bilse de onlara yüksek not verip ödüllendirdiler.” (TDE 2)

“Ben dürüst olmayan bir davranış yaptım çünkü dersin hocası da bana dürüst davranmadı.” (TDE11)

“Ben günlerce çalışıp hak ettiğim notu alırken bazılarının yarım saatte hazırladıkları kopyalarla aynı notu almalarına tahammül edemiyorum.” (S21)

1.2. Kopya çekmeme nedenleri;

Kopya çekmediğini ifade eden kırk bir öğrencinin gerekçeleri sekiz ana tema altında toplanmıştır. Bunlar arasında %9’u yakalanıp ceza alma korkusu, %10’u ahlaki değer ve anlayışlar, %6’sı kendi başına hak ederek başarıyı elde etme isteği, %9’u mahcup olma korkusu, %2’si bağıl sistemle değerlendirme yapılması, %12’si derslere gerekli özeni gösterme, %11’i sınav sorularının kopya çekmeye uygun olmaması olarak nitelendirmiştir. Bu görüşleri destekleyen öğrencilerin ifadelerinden alınan bazı örnekler doğrudan aşağıda verilmiştir.

Tablo 4: Kopya çekmeme nedenleri ve sıklıkları

Kopya çekmeme nedenleri	Öğrenci sayısı	Yüzdeler değeri (%)
Derslere gerekli özeni gösterme	17	12
Sınav sorularının kopya çekmeye uygun olmaması	16	11

Turkish Studies

Ahlaki değer ve anlayışlar	14	10
Mahcup olma korkusu	13	9
Yakalanıp ceza alma korkusu	12	9
Kendi başına hak ederek başarıyı elde etme isteği	9	6
Bağlı sistemle değerlendirme yapılması	3	2

Derslere gerekli özeni gösterme

Uygulamaya katılan öğrencilerin %12'si kopya çekmeme nedeni olarak derslere gerekli özeni gösterme durumunu göstermektedir. Bununla ilgili birkaç örnek aşağıda sunulmuştur.

“İhtiyacım olmadı yeterince zaman ayırdığımı düşünüyorum derslere ve sınavlara.”
(TDE9)

“Kendi notumu tuttuğum için ihtiyaç duymadım.” (M8)

“Sınavlarımın hepsine hazırlanarak çalışarak geliyorum, ihtiyaç duymuyorum.”(M10)

Sınav sorularının kopya çekmeye uygun olmaması

Uygulamaya katılan öğrencilerin %11'i kopya çekmeme nedeni olarak sınav sorularının kopya çekmeye uygun olmaması durumunu göstermektedir. Bununla ilgili birkaç örnek aşağıda sunulmuştur.

“ Sınavlar kopya çekilerek geçilecek sınavlar değildi, uzun metinlerin tahlillerinde başkalarından çok kendi düşüncelerimiz önemliydi.” (TDE13)

“Sınavlarda kendimi kaybediyorum, etrafıma bile bakamıyorum. Kopya çekmeye vaktim kalmadığı için çekemiyorum herhalde.” (M14)

Ahlaki değer ve anlayışlar

Uygulamaya katılan öğrencilerin %10'u kopya çekmeme nedeni olarak ahlaki değer ve anlayışlar durumunu göstermektedir. Bununla ilgili birkaç örnek aşağıda sunulmuştur.

“İnsanlara ve emeğe saygımdan dolayı böyle bir girişimde bulunmadım.” (TDE5)

“Karakterimden dolayı böyle bir davranışta bulunmadım.” (TDE13)

“Kendini kandırmak başkalarını kandırmaktan daha ağırdır. Bu nedenle böyle bir girişimim olmadı.” (M2)

“Kopya çekmeyi etik bulmuyorum.” (S34)

“Kopyayı ahlaki bulmuyorum.” (S32)

“Kendime ait olmayan başarı beni asla mutlu etmez.” (S3)

“Kopya çekmek başkalarının emeğine saygısızlıktır.” (B13)

“Kul hakkından korktuğum için yapmadım.” (B3)

Mahcup olma korkusu

Uygulamaya katılan öğrencilerin %9'u kopya çekmeme nedeni olarak mahcup olma korkusu durumunu göstermektedir. Bununla ilgili birkaç örnek aşağıda sunulmuştur.

Turkish Studies

“Kopya çekme teşebbüsünde bulunmadım hocanın mahcup etmesinden korktum.” (TDE15)

“Kopya çekemiyorum açıkçası çok korkuyorum. Hocaların gözünden düşmek onlara rezil olmak istemiyorum.” (TDE6)

“Yapmadım, çünkü hocalarım karşısında küçük düşmek, yanlış anlaşılma istemedim.” (S5)

“İnsanın onuru her şeyden önemli olduğu için kopya çekmem.” (S8)

Yakalanıp ceza alma korkusu

Uygulamaya katılan öğrencilerin %9’u kopya çekmeme nedeni olarak yakalanıp ceza alma korkusu durumunu göstermektedir. Bununla ilgili birkaç örnek aşağıda sunulmuştur.

“İhtiyacım olduğu halde asla cesaret edemedim.” (TDE10)

“Kopya çekerken yakalanırsam hoca bana nasıl tepki verir düşüncesiyle kopya çekemedim.” (TDE6)

“Korkaktım, cesaretim yoktu ama keşke olsaydı da yapsaydım...” (M3)

“Kopya çekmenin yakalanma gibi bir durumu var ve bu insana pahalıya patlar.” (S6)

Kendi başına hak ederek başarıyı elde etme isteği

Uygulamaya katılan öğrencilerin %6’sı kopya çekmeme nedeni olarak kendi başına hak ederek başarıyı elde etme isteği durumunu göstermektedir. Bununla ilgili birkaç örnek aşağıda sunulmuştur.

“Çünkü kendimi kandırılmış olurum. Bunun bana da kimseye de bir faydası olmaz.” (TDE1)

“Kopya çekmeme sebepim kendi başıma bir şeyler öğrenmekti. Eğer amacım sadece dersleri geçmek olsaydı bunu hayli hayli yapardım.” (TDE4)

“Bunları yapsaydım kendimi geliştiremezdim. Üniversite kendini tercik ettiğin alanda geliştirmek demek.” (S3)

Bağlı sistemle değerlendirme yapılması

Uygulamaya katılan öğrencilerin %2’si kopya çekmeme nedeni olarak bağlı sistemle değerlendirme yapılması durumunu göstermektedir. Bununla ilgili birkaç örnek aşağıda sunulmuştur.

“Eski sistemde çok az da olsa kopya çektim ama yeni sistem (bağlı sistem) gelince herkesin notu birbirini etkilemeye başladı. Yeni sistemin gelmesiyle her şey değişti ve kesinlikle kopya hayatımdan çıktı. Sınavda kopyayı önüme koysanız yine de çekmem.” (M13)

4.3.Bazı derslerde kopya çekme bazılarında çekmeme nedeni

Sevdiği hocanın dersinde kopya çekmeme

Kopya çekme veya diğer dürüst olmayan davranışlara başvurduklarını belirten öğrencilerden %6’sı, bazı durumlarda bu gibi eylemlerden özellikle kaçındıklarını ifade etmektedirler. Bunlardan 9 öğrenci özellikle “sevdiği hocanın dersinde kopya çekmediğini” ifade etmiştir. Bununla ilgili ortak görüşü yansıtan bir örnek alıntı aşağıdaki gibidir.

“Ciddi anlamda derse emek veren ve tutarlı olup dersin hakkını veren hiçbir hocanın sınavında kopya çekmedim, çekmem.” (S11)

Tartışma

Araştırmada Fen -Edebiyat fakültelerinde kopya çekme nedenleri 10 ana temada toplanmıştır. Öğrencilerin yarısından çoğu (%59) “ders sayılarının ve içeriklerinin yoğunluğu, hocaların gereksiz zorlayıcılığı”ndan şikayet etmektedir. “Dersin içeriğinin çok çalışılmasına rağmen anlaşılabilmesi”, “ezberci eğitim, verilen eğitimin mesleki yaşamla örtüşmemesi, eğitim kalitesinin düşüklüğü”, “öğrencilerin kendini garantiye almak istemesi”, “bazı ders/uygulamaların gereksiz ya da yararsız görülmesi”, “hoca- öğrenci iletişimsizliği”, “yeteri kadar çalışmamak veya hazırlanamamak”, “iş yaşamında edinilen bilgilerin işe yaramayacağı düşüncesi”, “arkadaşlarının çalışmadan kopya çekerek yüksek not aldığına, hocaların bu öğrencileri takdir ettiklerine tanık olmak” belirlemeleri ise diğer kopya çekme nedenleri olarak sunulabilir. Schab’ın (1991) kopya çekme ana temalarından başarısız olma korkusu, iyi notlar alma baskısı, başarısızlıktan kaçınma isteği, tembellik dolayısıyla kopya çekmenin daha kolay ve emek harcamadan yapılabilmesi ve girilen sınavların geleceği önemli ölçüde etkiliyor olması gibi nedenler araştırmanın kopya çekmeye yönlendiren ana temalarını destekler niteliktedir. Özgüngör’ün (2008) belirlediği nota ve rekabete dayalı eğitim sistemi, öğretmenlerin derse hazır gelmemesi ya da alanında kendini iyi yetiştirememiş olması ana temaları da araştırmada belirlenen ana temalarla uyumludur. Eraslan’ın (2011) makalesinde belirlediği kopyaya yönelik 5 ana tema da araştırma sonucunu destekler niteliktedir.

Akdağ ve Güneş (2002) kopya çekme nedenlerini sosyal bir davranış olarak ele almıştır. Bu çalışmalara göre öğrencilerin başaramama korkusu, ailenin iyi not beklentisi, sınıfı geçememe ya da üniversiteyi kazanma baskısı kopya çekmeyi tetikleyen nedenlerdendir. Ancak araştırma sonuçlarında sosyal baskıya yönelik bir belirleme rastlanmamıştır.

Türkiye’de yapılan araştırmalarda kopya çekmenin nedenleri yukarıda belirlenen durumların yanı sıra, eğitim sisteminin ezber bilgilere dayanması, soyut anlayışa göre eğitimin sürdürülmesi, olumsuz öğretmen davranışları ve eğitim sürecinde yükselme ölçütlerinin yüksek başarıyı gerekli kılması gibi nedenler daha çok öne çıkmaktadır ve bu belirlemeler de araştırmanın bulguları arasındadır. (Selçuk, 1995; Külahçı, 1996; Yeşilyaprak ve Öztürk, 1997; Dirik, 1997; Yıldırım, 1998; Oksal ve Bilgin, 1999; Tan, 2001; Akdağ ve Güneş, 2002; Semerci ve Sağlam, 2005; Çetin, 2007; Seven ve Engin, 2008; Tayfun ve Yazıcıoğlu, 2008; Özgüngör, 2008). Semerci ve Sağlam’ın (2005) yaptığı araştırmada polis adaylarının kopya çekmeye ilişkin görüşleri arasında öne çıkan en önemli neden sistem sorunudur. Öğrenciler kopyanın övünülecek bir davranış olmadığını ancak eğitim sisteminin buna zorladığını belirtmektedir. Fen -edebiyat fakültesi öğrencilerine yönelik yapılan bu araştırmanın verilerinde öğrencilerin %42’sinin bu sonucu desteklediği görülmüştür. Selçuk’un (1995), Külahçı’nın (1996), Oksal ve Bilgin’in (1999), Semerci’nin (2004), Yangın ve Kahyaoğlu’nun (2009) yaptığı araştırmalar da belirtilen sonucu destekler niteliktedir.

Yabancı ülkelerde de kopya çekildiğine dair birçok araştırma sonucu vardır. Kuehn, Stanwyck ve Holland (1990), Aiken (1991), Daniel, Blount, Ferrell (1995) ve Blinn (1993-1994)’ın araştırmalarına ulaşılabilmektedir. Bu araştırmalarda gelişmiş ülkelerde de yaygın bir şekilde kopya çekildiği, özellikle ev ödevleri ve projelerde daha çok kopya çekildiği belirtilmektedir. Bjorklund ve Wenestan’ın (1999) akademik kopya çekme davranışlarının sıklığı, yöntemi ve sebeplerini belirlemeye dönük olarak yaptıkları çalışmada, kopya çekme davranışına bakış bağlamında cinsiyetler arasında bir farklılığın olmadığı, kopya çekme davranışının zaman baskısı, tembellik ve arkadaşına yardım etme isteğinden kaynaklandığı ortaya çıkmıştır. Firmin, Burger ve Blosser’in

Turkish Studies

(2009), yaptıkları bir çalışmada kopya çeken öğrencileri gören diğer öğrencilerin söz konusu kopya çeken öğrencilere karşı düşmanlık besledikleri, gerildikleri ve bu öğrencilerin tehditlerinden çekindikleri görülmektedir. Rettinger ve Kramer'a (2007) göre kopya çekme davranışının altında yatan en önemli neden akran baskısıdır. Bu çalışmaların verilerinden farklı olarak fen -edebiyat fakültesi öğrencilerine yönelik araştırmada en önemli kopya çekme nedeni olarak "ders sayılarının ve içeriklerinin yoğunluğu, hocaların gereksiz zorlayıcılığı" belirlenmiştir.

Megehee ve Spake'in (2008) yaptıkları çalışmada, öğrencilerin kopya çekmeleri halinde yakalanmayacaklarına inandıkları, grupta bu davranışın sıklıkla görülüyor olması ve etik olarak kabul ediliyor olmasının da söz konusu davranışı gösterme sıklığını artırdığı belirtilmektedir. Magnus ve Polterovich'in (2002) kopya çekme davranışına karşı gösterilen hoşgörüyü belirlemek amacıyla çeşitli ülkelerin analizini içeren çalışmalarında, öğrencilerin yaşadıkları yere göre yardım ve bireysellik anlayışlarının farklı olduğu ortaya çıkmıştır. ABD, Rusya ve Hollanda'dan öğrencilerin katıldığı bu çalışmada, öğrencilerin buldukları bölgenin eğitim sistemine göre hareket ettikleri de çıkan sonuçlar arasındadır.

Dirik (1999: 235–249), Uludağ Üniversitesi öğrencilerinin kopyaya ilişkin görüşleri ve kopya çekme nedenlerinin cinsiyet değişkenine göre farklılaşp farklılaşmadığını incelemiş ve elde edilen veriler ışığında bazı öneriler sunmuştur. Dirik, Türkiye'de yapılan araştırmalarda kızlarda kopya çekme yüzdesinin erkeklere göre daha az olduğunu söylemektedir. Bu verilere aykırı bir sonuç ise Japon üniversite öğrencilerinden gelmektedir. Çünkü Japon kız öğrencileri erkeklere göre sınavda daha çok kopya çekmektedir. (Burn, Davis, Hoshino, Miller 1998: 590–597)

Kopya çekmeme nedenleri Fen -edebiyat fakültesi öğrencilerine yönelik yapılan araştırmada 7 ana temada toplanmıştır. Bunlar; "derslere gerekli özeni gösterme", "sınav sorularının kopya çekmeye uygun olmaması", "ahlaki değer ve anlayışlar", "mahcup olma korkusu", "yakalanıp ceza alma korkusu", "kendi başına hak ederek başarıyı elde etme isteği", "bağlı sistemle değerlendirme yapılması" başlıklarıdır. Eraslan'ın (2011) çalışmasındaki kopya çekmemeye yönelik belirlemeler 3 ana temada toplanmıştır ve bu temalar araştırma verileri ile uyumludur.

Araştırmada kopya çekme biçimleri 10 ana temada toplanmıştır. Bushway ve Nash (1977) yaptıkları araştırmada, sınıf ortamında kopya çekmenin birçok biçiminin olduğunu, bunlardan bazılarının; sınavlarda küçük kopya kâğıtları kullanmak, diğer öğrencilerin kâğıtlarından cevabı kopyalamak, başkalarının ev ödevlerini kopyalamak veya kopyalatmak v.b. biçimlerde olduğunu, ayrıca zekâ veya okul başarısı ile kopya çekme arasında anlamlı bir ilişkinin olduğunu, zekâ düzeyi veya okul başarısı düşük olan öğrencilerin daha çok kopya çektiklerini ve kopya çekmedeki başarının kopya çekme davranışını önemli ölçüde etkilediğini belirtmişlerdir. Araştırmada ise kopya çekme biçimleri "sıranın üzerine yazmak", "arkadaşının kâğıdına bakmak", "kâğıdını başkasına göstermek", "rapor ve slâytları internetten kopyalayıp-yapıştırarak hazırlamak", "küçük kâğıtlara yazmak", "sınav sırasında arkadaşıyla konuşmak/söylemek", "duvarlara yazmak", "elinin içine yazmak", "bir önceki yılın raporlarını/ödevlerini kullanmak", "sıranın altından kitap veya defteri açıp yazmak" olarak belirlenmiştir.

Sonuç

Bu çalışmanın sonuçları, temel işlevi bilim insanı yetiştirmek olan bazı bölümlerde okuyan son sınıf öğrencisi 140 kişinin yıl sonunda açık uçlu bir soruya verdikleri yazılı ifadelerden elde edilen verilerle sınırlıdır. Uygulamaya katılan 140 öğrencinin %71'i kopya çektiğini, %29'u kopya çekmediğini belirtmişlerdir. Araştırmada kopya çekme biçimleri ve kopya çekme nedenleri 10 ana temada toplanmıştır. Kopya çekmeme nedenleri ise 7 ana temada toplanmıştır.

Turkish Studies

Kopya çekme günümüzde artık bir akademik sorun olarak karşımıza çıkmaktadır. Kopya eğitim- öğretim sürecinde karşılaşılan en önemli etkinsizlik ve verimsizlik sorunlarından biridir. Kopya sonucunda, öğrencilerin analiz ve sentez düzeyinde profesyonel bilgi üretmeleri ve mesleki kariyer kazanımları zorlaşmakta, ülke problemlerine çözüm üretme ve ülke ekonomisine pozitif bir katkı sağlamaları imkânsızlaşmaktadır. Bu bağlamda kopyayı engellemek, öğrencileri bu eylemden uzaklaştırmak eğitim sisteminin görevlerinden olmalıdır. Tan (2002); öğretmenlerin kopya çekmeyi engellemelerine yönelik bazı önerilerde bulunmuştur. Bunlar; iki test formunun uygulanması ve arka arkaya oturan öğrencilerin farklı formları cevaplaması, sınav anında öğrencilerin gözlenmesi, gözetmenin kitap veya gazete okumaması, salonu terk etmemesi, sınav anında öğrencilerle fısıldayarak konuşulmaması, açıklama yapılması gerekli ise tüm gruba açıklama yapılması, fiziki koşulların uygun olması durumunda öğrencilerin bir sıra atlatılarak oturtulması, testin hazırlanması, saklanması ve uygulanmasında özenli ve titiz olunması, gerekli güvenlik tedbirlerin alınması gibi bazı tedbirler önermiştir. Bu önerilerin dışında araştırma verileri ışığında, eğitim sisteminin ve öğretmenlerin öğrencileri gereksiz zorlayıcı tavrının yumuşatılması, ezberci eğitim sistemi yerine uygulamaya dönük bir eğitim sisteminin benimsenmesi, öğrenci merkezli bir eğitim sisteminin uygulanması, sınavlarda alınan notların yaptırımlarının sert ve öğrencinin psikolojisini olumsuz etkileyen bir geçerlilikte olmaması, anne- babaların baskıcı değil rahatlatıcı bir yaklaşım benimsemeleri, öğrenciye düzeyinin üzerinde bilgi yüklemesi yapılmaması, bu bilgilerden öğrencinin sorumlu tutulmaması, öğrenciyi edindiği bilgilerin ileriki yaşamında da kullanacağına ikna edebilmek ve gereksiz bilgilerden kaçınmak kopya çekmeyi engelleyecek önlemler arasında sayılabilir.

KAYNAKÇA

- AIKEN, Lewis (1991). Detecting, Understanding and Controlling for Cheating on Tests, *Research in Higher Education*, 32 (6): 725-735.
- AKDAĞ, Mustafa ve Güneş Hasan (2002). Kopya çekme davranışları ve kopya çekmeye ilişkin tutumları, *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 8, 330-343.
- BEKAROĞLU, Özer (2002). Dünyada ve Türkiye’de Bilimsel Sahtekarlık, *Tüba Bülteni, Günce*. (22): 12-13.
- BJORKLUND, Mikaela ve GORAN, Wenestam Claes (1999). Academic cheating: frequency, methods and causes, *European Conference on Educational Research*, Lahti, Finland, 22-25 September.
- BLINN, Lynn (1993-1994). Coping With Cheating, *Journal of College Teaching*, 23 (3): 173-174.
- BOZDOĞAN, Aykut Emre ve ÖZTÜRK Çağrı (2008). Öğretmen adayları neden kopya çeker, *İlköğretim Online*, 1, 141-149.
- BURNS, Steward-DAVIS, Stephen-HOSHINO, Jyunichi-MİLLER, Ronald (1998). Academic Dishonesty: A Delineation of Cross-Cultural Patterns, *College Student Journal*, 32, 590.
- BUSHWAY, Ann and Nash William (1977). School cheating behavior, *Review of Education Research*, 47, 623-632.
- CALVERT, Charles, Martin Lyndan, Beck Jeff ve Lin ShinYi (2008). Identifying unethical academic behaviors of students studying food service, hospitality, tourism and culinary arts. *Journal of Culinary Science and Technology*, 6 (1): 30-40.

- COLNERUD, Gunnel and Rosander Michael (2009). Academic dishonesty, ethical norms and learning, *Assessment and Evaluation in Higher Education*, 34 -(5): 505-517.
- ÇETİN, Şaban (2007). Üniversite öğrencilerinin kopya çekme davranışlarının farklı değişkenler açısından incelenmesi, *Millî Eğitim Dergisi*, 175, 129-142.
- DANIEL, Larry, Blount Kevin and Ferrell Charlotte (1995). Academic Misconduct Among Teacher Education Students: A Descriptive-Correlational Study, *Research in Higher Education*, 32 -(6): 703-723.
- DİRİK, Mehmet Zahit (1997). Türk Eğitim Sisteminde sınavlarda kopya çekme sorunu-2, *Türkiye, Türk Cumhuriyetleri ve Asya Pasifik Ülkeler Uluslararası Eğitim Sempozyumu (24-26 Eylül 1997)*, Millî Eğitim Bakanlığı, Fırat üniversitesi ve UNESCO Türkiye Millî Komisyonu İşbirliği, Elazığ.
- DİRİK, Mehmet Zahit (1999). *Türk Eğitim Sisteminde Sınavlarda Kopya Sorunu-1*, Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, XI -(1), 235-249.
- ERASLAN, Ali (2011). Matematik Öğretmeni Adayları ve Kopya: Hiç Çekmedim Desem Yalan Olur! *Eğitim ve Bilim Dergisi*, XXXVI, 160, 52- 64.
- ERDEM, Aydın (2007). Bilim, araştırma ve etik, *Türk Hijyen ve Deneysel Biyoloji Dergisi*, 64 (2), 47-53.
- FIRMIN, Michael, Burger Amanda ve Blosser Matthew (2009). Affective responses of students who witness classroom cheating, *Educational Research Quarterly*, 32, 3-15.
- KAYMAKCAN, Recep (2002). *İlahiyat Öğrencilerinin Kopya Çekmeye Karşı Yaklaşımları*, Sakarya Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, 5.
- KUEHN, Phylliss, Stanwyck Douglas and Holland C. L. (1990). Attitudes Towards “Cheating” Behaviors in the ESL Classroom, *TESOL Quarterly*, 24(2): 313-17.
- KÜLAHÇI, Şadiye (1996). Öğretmen yetiştirmede kopya çekme sorunu (Fırat Üniversitesi örneği), *II. Ulusal Eğitim Sempozyumu (18-20 Eylül 1996)*. Marmara Üniversitesi, Atatürk Eğitim Fakültesi, İstanbul.
- LIN, Chun Hua ve Wen Ling Yu (2007). Academic dishonesty in higher education: A nationwide study in Taiwan, *Higher Education*, 54 (1): 85-97.
- LINCOLN, Yvonna and Guba Egon (1985). Naturalistic inquiry, *Newbury Park, CA: Sage*.
- MAGNUS, Jan ve Polterovich Victor (2002). Tolerance of cheating: An analysis across countries, *The Journal of Economic Education*, 33, 125-135.
- MEGEHEE, Caroll ve Spake Deborah (2008). The impact of perceived peer behaviour, probable detection and punishment severity on student cheating behaviour, *Marketing Education Review*, 18, 5-19.
- OKSAL, Aynur ve Bilgin Asude (1999). Üniversitede kopya sorunu, *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1, 85-90.
- O'ROURKE, Jillian, Barnes Jeffrey, Deaton Anna, Fulks Kristopher, Ryan Kristina ve Rettinger David (2010). Imitationn is the sincerest form of cheating: The influence of direct knowledge and attitudes on academic dishonesty, *Ethics and Behavior*, 20: 47-64.
- ÖZGÜNGÖR, Sevgi (2008). Üniversite öğrencilerinde öğretmene ilişkin alguların ve öğrenci özelliklerinin kopya çekme davranışlarıyla ilişkisi, *Eğitim ve Bilim*, (149), 68-79.

Turkish Studies

- RETTINGER, David and Kramer Yair (2009). Situational and personal causes of student cheating, *Research in Higher Education*, 50 –(3), 293-313.
- SCHAB, Fred (1991). Schooling without learning: Thirty years of cheating in high school, *Adolescence*, 26, 839–847.
- SELÇUK, Ziya (1995). Bir eğitim ve rehberlik sorunu: Okullarda kopya çekme, *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 1- (3), 397-418.
- SEMERCİ, Çetin (2003). Kopya çekmeye ilişkin tutum ölçeği, *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 13- (1): 227-234.
- SEMERCİ, Çetin (2004). Tıp fakültesi öğrencilerinin kopya çekmeye ilişkin tutum ve görüşleri, *Fırat Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 18 -(3): 139-146.
- SEMERCİ, Çetin ve Sağlam Zeynettin (2005). Polis adaylarının kopya çekmeye ilişkin tutum ve görüşleri (Elazığ ili örneği), *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 15 -(2): s. 163-177.
- SEVEN, Mehmet Ali ve Engin Ali Osman (2008). Eğitim fakültesi öğrencilerinin kopya çekmeye duydukları ihtiyaç ve kopya çekme sebepleri, *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1, 121-136.
- TAN, Şeref (2001). Sınavlarda Kopya Çekmeyi Önlemeye Yönelik Önlemler, *Eğitim ve Bilim*, 26 - (126): 32-40.
- TAN, Şeref ve Erdoğan Alaattin (2004). *Öğretimi planlama ve değerlendirme*, Pegem Yayıncılık, 6. Baskı, Ankara.
- TAYFUN, Ahmet ve Yazıcıoğlu İrfan (2008). Öğrencilerin kopya hakkındaki görüşleri üzerine bir araştırma, *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 3, 375-.393.
- TDK (2005). “*Türkçe Sözlük*.” Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- TOPÇU, Yavuz ve Uzundumlu Ahmet Semih (2011). Yüksek öğretimde öğrencilerin kopya çekme motivasyonu ile ilgili tutum ve davranışları, *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, VIII, 2, 302- 313.
- TÜBA (2001). *Türkiye bilimler akademisi'nden bilim etiği konusunda kamuoyuna duyuru*, 20.07.2012 tarihinde <http://www.tuba.gov.tr/tr/component/content/article/111/888.html> adresinden erişilmiştir.
- WHITLEY, Bernard (1998). *Factors Associated With Cheating Among College Students: A Review*, *Research in Higher Education*, 39, 235–274.
- YANGIN, Selami ve Kahyaoğlu Mustafa (2009). İlköğretim öğretmen adaylarının kopya çekmeye yönelik tutum ve görüşleri, *Balikesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 12 (21): 46-55.
- YEŞİLYAPRAK, Binnur ve Öztürk Bülent (1997). Üniversite öğrencilerinin kopya çekmeye yönelik tutumları, *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 1-(2), 227-240.
- YILDIRIM, Ali ve Şimşek Hasan (2005). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*, Ankara: SeçkinYayıncılık.
- YILDIRIM, Kazım (1998). Eğitimde Kopya Çekme Problemi, *VII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi* (9-11 Eylül 1998), Cilt II. Konya: Selçuk Üniversitesi Eğitim Fakültesi.